

Νόρα Πυλώραφ: «Το διαμαντένιο Άλφα» κριτική της Ανθούλας Δανιήλ

Κατηγορία: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Δημοσιεύτηκε Δευτέρα, 06 Ιουλίου 2015 10:07

κείμενο: Ανθούλα Δανιήλ

Το διαμαντένιο Άλφα είναι ένα πολύτιμο δαχτυλίδι που περνάει από δάχτυλο σε δάχτυλο, από γενιά σε γενιά, σε όποια κριθεί η εκλεκτή που θα το φορέσει, στο μυθιστόρημα της Νόρας Πυλώραφ. Τα πρωταγωνιστικά πρόσωπα του έργου είναι η Αντρονίκη (μητέρα), η Αριστέα (μεγάλη κόρη), η Αμαλία (μικρή κόρη), η Αργυρώ (νύφη), οι Αλφίτσες –Αγνή, Ανθή, Αυγή– (κόρες της Αργυρώς και μητέρες της Αντριάνας) και η Αντριάνα, κόρη της Αυγής. Σύνολο οχτώ, σαν να λέμε οχτώ γυναίκες, των οποίων το όνομα αρχίζει από Άλφα, οχτώ Άλφες δηλαδή (όπως οχτώ είναι εκείνες στη μαύρη κωμωδία του Ρομπέρ Τομά, οι οποίες κατηγορούνται ότι σκότωσαν τον μοναδικό άντρα της οικογένειας, σύζυγο, πατέρα, γαμπρό, αδελφό, εραστή, αφεντικό). Τόπος εγκλήματος, χώρος δράσης, το κόκκινο σαλόνι (εκεί πέθανε ο πατέρας). Εκεί είναι η ορχήστρα του δράματος (όπως και στο έργο του Τομά). Το νήμα της αφήγησης κρατάει η «εγώ», η «Αντριάνα», αλλά, σελίδα σελίδα, κάθε μία από τις γυναίκες της οικογένειας θα πάρει τον λόγο και κάθε μία χωριστά θα εκτυλίξει το δικό της δράμα, από τη δική της σκοπιά, οπότε το έργο φωτίζεται από οχτώ διαφορετικές σκοπιές (Πιραντέλο, *Έτσι είναι, αν έτσι νομίζετε*).

Η αφήγηση εκκινεί από την Αλεξανδρούπολη, κάτω από ποιες συνθήκες η οικογένεια μετεγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη, πώς η Αργυρώ αναγκάστηκε να παντρευτεί τον Γιάγκο και συγχρόνως πώς ξεκληρίστηκε ο αντρικός πληθυσμός της οικογένειας. Το «Άλφα», έλεγαν οι μαμάδες της Αντριάνας, είναι το πιο σπουδαίο γράμμα γιατί αυτό είναι η «αρχή του παντός και του Σύμπαντος, το θηλυκό στοιχείο, η μήτρα, η προέλευση, η πηγή». «Μα και ο άντρας από άλφα αρχίζει, έλεγα εγώ, και η Τριάδα άλλαζε κουβέντα». Η γιαγιά της Αντριάνας η

Αργυρώ, η κορυφή της πυραμίδας, με την περιουσία της εξουσιάζει κόρες και γαμπρούς. Η Αντριάνα θυμάται ότι στην παιδική της ηλικία ήταν μπαλάκι και μπαλαντέρ ανάμεσα σ' αυτές και η σχέση τους η κόντρα, η δράση και η αντίδραση. Αν η μία προτείνει άσπρο η άλλη από αντίδραση επιλέγει μαύρο. Όλες έχουν κοινό χαρακτηριστικό την ικανότητα να ελίσσονται, να υπερασπίζονται την άποψή τους σθεναρά, να μην αφήνουν τίποτα να πέσει κάτω, να μην παραδέχονται ποτέ ότι σφάλουν, να έχουν το αλάθητο, να είναι ανυπόφορες.

Το έργο είναι μια πλατιά τοιχογραφία, στις οποίας το φόντο αναφαίνονται πολιτικά και κοινωνικά κινήματα, πολιτικά πρόσωπα και εθνικές περιπέτειες, ιστορικά και κοινωνικά φαινόμενα που δίνουν στο μυθιστόρημα αληθοφάνεια, ήτοι στέρεο έδαφος να πατήσει ο μύθος και πάνω σ' αυτό να γεννηθούν τα μυθικά πρόσωπα. Η ορθή πρωτοπρόσωπη αφήγηση εναλλάσσεται με την πλάγια τριτοπρόσωπη, υπηρετώντας το βίωμα η μία άμεσα και η άλλη έμμεσα.

Σ' αυτό το σπίτι ο άντρας είναι εξοβελισμένος αλλά πόντο πόντο, καθώς εξελίσσεται η ιστορία, θα αναδυθούν και οι εκπρόσωποι του αντρικού φύλου, ο καθένας με τα αληθινά χαρακτηριστικά του, που δεν είναι πάντα αρνητικά. Όμως εκείνος, ο ένας, που στοιχειώνει τη ζωή των γυναικών είναι ο άντρας της Αργυρώς, ο Γιάγκος, ο πλούσιος μπον βιβέρ, ο καλοντυμένος, ευγενής και σπάταλος, έκφυλος, διεστραμμένος και βάνουσος σύζυγος που, πίσω από τα ακριβά κοστούμια και τα πολύτιμα αξεσουάρ, κρύβει ένα τέρας, ανάλογο με εκείνο που έχουμε ξαναδεί στο μυθιστόρημα της Λιλής Ζωγράφου *Η αγάπη άργησε μια μέρα* (όπου επίσης υπάρχει η ίδια πυραμίδα γυναικών, με τη μία γυναίκα να καταπιέζει την άλλη μέχρι θανάτου, και ένας άντρας μινώταυρος στα ενδότερα του σπιτιού που ζει για να διαιωνίζει τον τρόπο). Η Αργυρώ, με τα πάθη της, έχει πλέον φιλοσοφήσει και έχει κατασταλάξει στο συμπέρασμα ότι η λαϊκή ρήση «όλα εδώ πληρώνονται», που «μας κάνει να πιστεύουμε ότι υπάρχει μια στοιχειώδης δικαιοσύνη που διέπει τούτο τον κόσμο», δεν ισχύει.

Η αφήγηση εξελίσσεται τμηματικά, γυναίκα-γυναίκα, άποψη-άποψη, ιδιοσυγκρασία-ιδιοσυγκρασία. Κάθε μία από τη δική της οπτική θα εξομολογηθεί έρωτες, πάθη, μίσση, φόβους, ίντριγκες, εξευτελισμούς, ντροπές.

Το έργο είναι μια πλατιά τοιχογραφία, στις οποίας το φόντο αναφαίνονται πολιτικά και κοινωνικά κινήματα, πολιτικά πρόσωπα και εθνικές περιπέτειες, ιστορικά και κοινωνικά φαινόμενα που δίνουν στο μυθιστόρημα αληθοφάνεια, ήτοι στέρεο έδαφος να πατήσει ο μύθος και πάνω σ' αυτό να γεννηθούν τα μυθικά πρόσωπα. Η ορθή πρωτοπρόσωπη αφήγηση εναλλάσσεται με την πλάγια τριτοπρόσωπη, υπηρετώντας το βίωμα η μία άμεσα και η άλλη έμμεσα. Από τεχνικής απόψεως η γραφή είναι παλαιά, ζωηρή αφήγηση ωστόσο, τα πάντα από την πλευρά της έγκλειστης γυναίκας στο σπίτι, της εξαρτημένης, της υποταγμένης, της αδύναμης να αντισταθεί, εκείνη που πολλά παθούσα πολλά ποιεί με τη σειρά της, δείχνοντας πώς μια ψυχή μπορεί να στραβώσει και πώς οι συμπεριφορές διαμορφώνονται από την εμπειρία. Άλλοι καιροί, άλλα ήθη.

Το διαμαντένιο Άλφα

Νόρα Πυλώραφ

Ψυχογιός

352 σελ.

Τιμή € 15,50